

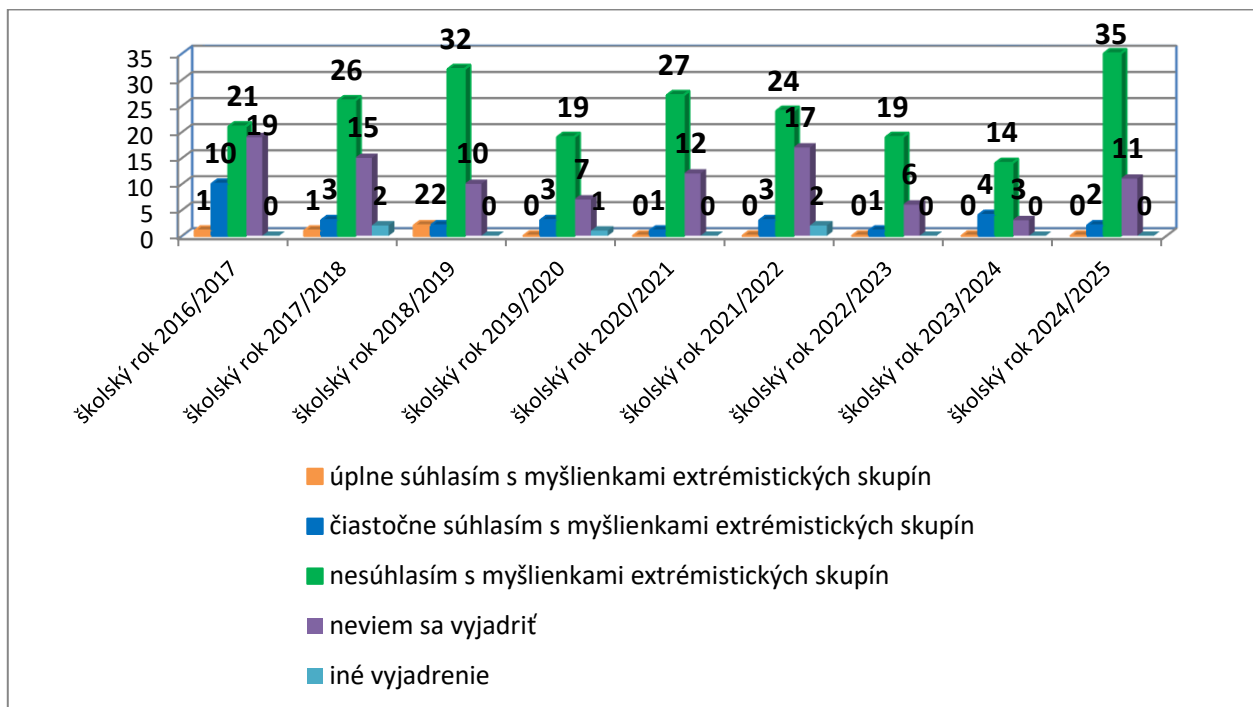
Intolerancia a extrémizmus v spoločnosti

Tolerancia k národným, etnickým, náboženským a iným sociálnym skupinám je základným predpokladom pre rozvíjanie pozitívnych medziľudských vzťahov a multikulturalizmu v demokratickej spoločnosti. **V termíne od 25. 03. 2025 do 04. 04. 2025 sa žiaci 2. ročníka Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Žiline mohli zapojiť do online prieskumu zameraného na zistenie názorov na prejavy intolerancie a extrémizmu v spoločnosti. Pedagogického prieskumu sa zúčastnilo 48 žiakov, t.j. 78,7 % druhákov.**

Položky v dotazníku monitorovali rozšírenie predsudkov a prejavov intolerantného správania voči vybraným sociálnym skupinám, mapovali vzájomné vzťahy medzi žiakmi v triede a analyzovali zdroje informácií a postoje žiakov k extrémizmu. Prieskum bol realizovaný po deviatykrát formou anonymného dotazníka a v súlade so Stratégiou ochrany a podpory ľudských práv v Súkromnej škole umeleckého priemyslu v Žiline, ktorá bola prijatá v septembri 2016.

Postoje žiakov 2. ročníka k šíreniu extrémizmu v spoločnosti sú negatívne – 72,9 % žiakov sa vyjadrilo, že nesúhlasia s myšlienkami extrémistických skupín, 4,2 % žiakov vyjadrilo čiastočný súhlas s myšlienkami extrémistických skupín a 22,9 % žiakov sa nevedelo vyjadriť k šíreniu extrémizmu v spoločnosti.

**Porovnanie postojov žiakov 2. ročníka k šíreniu extrémizmu v spoločnosti
za školské roky 2016/2017 – 2024/2025**

Zdroj: Výsledky pedagogického prieskumu „Intolerancia a extrémizmus v spoločnosti“, máj 2025.

Z vyhodnotenia dotazníka vyplynuli uvedené závery:

- a) **35,4 % žiakov sa vyjadrilo, že v našej spoločnosti nie sú sociálne skupiny, ktoré predstavujú nebezpečenstvo pre Slovensko**, 39,6 % žiakov nevedelo posúdiť mieru ohrozenia našej krajiny inými skupinami obyvateľstva, 20,9 % žiakov sa vyjadrilo, že najväčšiu hrozbu pre našu spoločnosť predstavujú Rómovia a Arabi, 4,1 % výpovedí smerovalo k riziku ohrozenia zo strany všetkých cudzincov;
- b) **postoj žiakov k cudzincom je neutrálny (60,4 %)**, z výpovedí žiakov **2. ročníka neboli preukázané prejavy xenofóbie a rasizmu**, 39,6 % žiakov má priateľský postoj k cudzincom, čo je porovnateľné s výsledkami z minulých školských rokov, nepriateľský postoj k cudzincom nebol zaznamenaný;
- c) **89,6 % žiakov má aspoň jedného kamaráta, ktorý je inej rasy, etnického pôvodu, náboženstva alebo sexuálnej orientácie**, 10,4 % žiakov takýchto kamarátov nemá, ale sú ochotní sa s nimi skamarátiť;
- d) **najčastejším miestom, kde sa žiaci stretli s prejavmi intolerancie bola základná škola (50,0 %) a ulica (22,9 %)**, čo je porovnateľné s vyjadreniami z minulého školského roka, rodina (12,4 %), stredná škola (4,2 %), kamaráti (2,1 %) a iné prostredie (2,1 %), 6,3 % žiakov sa nestretlo s prejavmi intolerancie;
- e) **89,5 % žiakom by nevadilo, keby ich spolužiakom bol študent inej národnosti, náboženstva, sexuálnej orientácie, študent so zdravotným znevýhodnením alebo z nepriaznivých sociálnych pomerov**, čo je nárast o 13,4 % oproti vyjadreniam z minulého školského roka, 4,2 % žiakov sa vyjadrilo, že by im takýto spolužiak v triednom kolektíve asi neprekážal a 6,3 % žiakov nevedelo vyjadriť svoj názor;
- f) **najčastejším prejavom problémového správania, s ktorým sa stretli žiaci v strednej škole patrí vulgárne vyjadrovanie (20,8 %)**, ironizovanie spolužiakov (10,4 %), agresívne správanie (6,3 %), **52,1 % žiakov sa nestretlo s problémovým správaním v škole**, čo je porovnateľný výsledok s vyjadreniami z minulých školských rokov, iné vyjadrenie poskytlo 10,4 % žiakov;
- g) **v triedach 2. ročníka sú zastúpení aj žiaci, ktorí sú outsideri (41,6 %)**, žiaci, ktorí sa správajú konfliktne (12,5 %), žiaci, ktorí sú autoritatívni (6,3 %) a žiaci, ktorí sa búria proti autoritám (4,2 %), **35,4 % žiakov sa nestretlo so skupinami spolužiakov, ktorí by negatívne vplývali na medziľudské vzťahy v triedach**;
- h) **najčastejší zdroj informácií o extrémizme predstavuje internet (64,5 %) a televízia (16,7 %)**, osobnú skúsenosť prezentovalo 8,3 % žiakov, 6,3 % žiakov sa nestretlo s uvedenými informáciami, iné vyjadrenie poskytlo 4,2 % žiakov;
- i) **najčastejším prejavom šírenia extrémizmu v školskom prostredí sú negatívne vyjadrenia o rase, náboženstve, sexualite a pod. (72,9 %)**, čo je nárast o 6,2 % oproti vyjadreniam z minulého školského roka, prejavy intolerancie (4,2 %), nosenie oblečenia s propagáciou extrémistických názorov (4,2 %), **14,5 % žiakov sa nestretlo s prejavmi šírenia extrémizmu v školskom prostredí**; iné vyjadrenie poskytlo 4,2 % žiakov.
- j) **žiaci pomenovali najčastejšie dôvody, prečo sa mladí ľudia stávajú súčasťou extrémistických skupín – túžba vyjadriť svoj názor a niekam patriť (31,3 %)**, negatívna skúsenosť s ľuďmi inej rasy, etnického pôvodu, náboženstva a pod. (10,4 %), potreba vyjadriť vzburu proti autoritám (10,4 %), túžba byť iný ako ostatní rovesníci (8,3 %), strach a neistota z budúcnosti (6,3 %), negatívna skúsenosť so šikanovaním (4,2 %), snaha vyrovnať sa kamarátom (2,1 %), 16,7 % žiakov sa nevedelo vyjadriť a iné vyjadrenie poskytlo 10,3 % žiakov;
- k) **75,0 % žiakov predstavilo možnosti zníženia šírenia extrémizmu v spoločnosti** – napr. osveta a vzdelávanie, rozvoj kritického myslenia, rešpektovanie pravidiel, aktívne počúvanie, vzájomná tolerancia, empatia a rešpekt v spoločnosti, obmedzenie nenávisných prejavov na internete, poradenstvo a prevencia, represívne opatrenia voči šíreniu extrémizmu v spoločnosti a pod.

PaedDr. Peter Majer, MBA